

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

27 жовтня 2016 р.

Київ

№ 475-р

Про результати розгляду
справи про узгоджені дії

Антимонопольний комітет України розглянув справу № 24-25/16-16 про узгоджені дії у вигляді укладання Моторно (транспортним) страховим бюро України (далі – МТСБУ) (м. Київ) і страховиками – членами МТСБУ Угоди про пряме врегулювання збитків.

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) Розгляд справи № 24-25/16-16 про узгоджені дії у зв'язку з виявленням підстав для заборони узгоджених дій, а саме, наявністю в зазначеній угоді ознак антиконкурентних узгоджених дій на ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

2. СТОРОНИ

- (2) Моторне (транспортне) страхове бюро України.
- (3) Страховики – члени Моторного (транспортного) страхового бюро України, які станом на 27 вересня 2016 року приєдналися до Угоди:
 - ПрАТ «АХА-Страхування»;
 - ПАТ «СК «Універсальна»;
 - ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»;
 - ПрАТ «СК «УНІКА»;
 - ПрАТ СК «ПЗУ Україна»;
 - ПАТ «НАСК «ОРАНТА»;
 - ПрАТ «АСК «ІНГО-Україна»;
 - ПрАТ «СК «Провідна»;
 - ПрАТ «УАСК АСКА»;
 - АТ «ПРОСТО – страхування»;
 - СК «ВУСО»;
 - СК «КРЕДО»;
 - СК «ТДВ Міжнародна СК»;
 - ПрАТ «СК «АСКО - Донбас Північний»;
 - ПАТ «Страхова компанія «Колоннейд Україна»;
 - ПрАТ «Страхова компанія «БРОКБІЗНЕС»;
 - ПрАТ «Страхове товариство «Іллічівське».

3. ПРОЦЕДУРНІ ДІЇ

- (4) До Антимонопольного комітету України надійшла заява МТСБУ від 17.05.2016 № 984/01 (zareєстрована в Комітеті 17.05.2016 № 8-01/222-УД) про надання дозволу на узгоджені дії у вигляді укладання МТСБУ і страховиками-членами МТСБУ Угоди про пряме врегулювання збитків.
- (5) Розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 25.07.2016 № 05/199-р розпочато розгляд справи № 24-25/16-16 про узгоджені дії у зв'язку з виявленням підстав для заборони узгоджених дій, а саме, наявністю в зазначеній угоді ознак антиконкурентних узгоджених дій на ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
- (6) 14 вересня 2016 року було проведено ознайомлення з матеріалами справи уповноваженого представника заявника та заявника, протокол від 14 вересня 2016 року.
Під час розгляду справи були опитані:
 - (7) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг);
 - (8) Українська федерація ubezpieчення;
 - (9) Ліга страхових організацій України;
 - (10) Асоціація «Страховий бізнес»;
 - (11) 40 страхових компаній, які на момент подання заяви не приєдналися до Угоди про пряме врегулювання збитків, листи Комітету були надіслані 27.07.2016 на електронні адреси страхових компаній;
 - (12) 26 липня 2016 року на офіційному сайті Комітету, офіційній сторінці Комітету у Facebook та у дайджесті Комітету було розміщено текст повідомлення про розгляд справи про узгоджені дії на ринку страхових послуг.

4. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

- (13) За інформацією заявника:
- (14) МТСБУ є єдиним об'єднанням страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам;
- (15) МТСБУ є непідприємницькою (неприбутковою) організацією і здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»;
- (16) Членство страховиків у МТСБУ є обов'язковою умовою здійснення діяльності щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- (17) на сьогодні членами МТСБУ є 57 страхових компаній;
- (18) на 27 вересня 2016 року до Угоди приєдналось 17 страхових компаній, сукупна частка яких на ринку страхових послуг (обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів) перевищує 35 відсотків.

5. ОПИС РИНКУ, НА ЯКОМУ ВІДБУВАЮТЬСЯ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ

5.1. Механізм дії ринку до здійснення узгоджених дій (відповідно до інформації заявника):

- (19) Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі – ОСЦПВВНТЗ) здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну

потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників.

- (20) Особливістю ОСЦПВВНТЗ є законодавче закріплення порядку організації такого страхування в Україні, який передбачає наявність Моторно (транспортного) страхового бюро України (далі також – МТСБУ), яке здійснює гарантійну функцію за означеним видом страхування, зокрема, у випадку банкрутства страховика – члена МТСБУ. Це зумовлено великим загальнодержавним значенням цього виду страхування, яке є формою соціального захисту населення у випадках дорожньо-транспортної пригоди (ДТП) та основною умовою участі України в системі міжнародного страхування «Зелена карта».
- (21) Відносини у сфері ОСЦПВВНТЗ регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування», Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» та іншими законами України і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них.
- (22) ОСЦПВВНТЗ має право здійснювати страховик, який:
має ліцензію на здійснення цього виду страхування;
є членом Моторно (транспортного) страхового бюро України.
- (23) Підставами для отримання ліцензії на здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є відповідність ліцензійним умовам, що встановлюються Уповноваженим органом (Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг) та містять вимоги щодо розміру статутного фонду, досвіду роботи на ринку добровільного страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, сформованих страхових резервів, наявності кваліфікованого персоналу та можливостей опрацювання претензій на всій території України.
- (24) У разі невідповідності страховика ліцензійним умовам Уповноважений орган має право своїм рішенням тимчасово зупинити дію ліцензії до усунення порушень, виявлених за результатами перевірки. У разі якщо зазначені порушення не будуть усунуті в строки, визначені у рішенні Уповноваженого органу, Уповноважений орган має право анулювати ліцензію такого страховика.
- (25) Згідно із Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (далі – Закон України «Про ОСЦПВВНТЗ») страховим випадком є дорожньо-транспортна пригода, що сталася за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок якої настає цивільно-правова відповідальність особи, відповідальність якої застрахована, за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілого.
- (26) Згідно із Законом України «Про ОСЦПВВНТЗ» розмір страхового платежу (внеску, премії) встановлюється страховиком самостійно шляхом добутку розміру базового страхового платежу та значень відповідних коригуючих коефіцієнтів. Страховику забороняється встановлювати або пропонувати встановити розмір страхового платежу, розрахований в інший спосіб.
- (27) У випадку настання страхового випадку (ДТП) потерпілий звертається до страховика відповідального (винуватця ДТП), а не до страховика, з яким потерпілий уклав договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності. Оскільки потерпілий не є клієнтом страховика відповідального, такий потерпілий при купівлі полісу не має можливості обрати страховика, який буде здійснювати йому виплату.
- (28) Збитки потерпілого врегульовуються страховою компанією, що застрахувала відповідального, від 120 днів до 3 місяців у 52 відсотків випадків, а в решті 48 відсотків випадків – ще довше. У зв'язку з цим, з кожним роком кількість скарг на дії страховиків від потерпілих не зменшується. Крім того, за експертними оцінками страхові компанії затягують розгляд від 30 до 40 відсотків збитків.

- (29) Розмір базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування затверджуються Уповноваженим органом за поданням МТСБУ. Пропозиції МТСБУ щодо розміру базового страхового платежу та значень коригуючих коефіцієнтів підтверджуються актуарними розрахунками з урахуванням рівня збитковості цього виду страхування в цілому по галузі за останній розрахунковий період, який становить не менше року, та статистичних даних. Якщо Уповноважений орган протягом 60 календарних днів з дня внесення МТСБУ пропозиції не затвердив розміру базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування, діють попередні коригуючі коефіцієнти, порядок їх застосування та розмір базового страхового платежу.

5.2. Механізм дії ринку після здійснення узгоджених дій (відповідно до інформації заявника):

- (30) МТСБУ має намір здійснити узгоджені дії у вигляді укладання зі страховиками-членами МТСБУ Угоди про пряме врегулювання збитків;
- (31) пряме врегулювання збитків – це підхід до врегулювання збитків зі страхування відповідальності власників наземних транспортних засобів, при якому страховик за полісом відповідальності врегулює збиток, нанесений своєму клієнту третьою особою, а потім отримує компенсацію від страховика відповідальної третьої особи – винуватця в настанні ДТП;
- (32) відповідно до Угоди про пряме врегулювання збитків, укладеної 24.03.2016 між МТСБУ і страховиками-членами МТСБУ (далі – Угода):
- (33) кожен страховик, який приєднався до Угоди, надає кожному іншому страховику – учаснику Угоди повноваження щодо виконання його зобов'язань за внутрішнім договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів при настанні події, яка має ознаки страхового випадку, в тому числі щодо виконання робіт, пов'язаних із здійсненням страхових відшкодувань, оформленням всіх необхідних документів для виплат страхових відшкодувань;
- (34) страховик, який здійснив пряме відшкодування збитків, має право вимоги до страховика, який застрахував цивільно-правову відповідальність особи, яка заподіяла шкоду, у розмірі, визначеному згідно з Положенням про пряме врегулювання збитків (далі – Положення). У той же час страховик, який зареєстрував цивільно-правову відповідальність особи, яка заподіяла шкоду, зобов'язаний компенсувати страховику, що здійснив пряме відшкодування збитків, суму, яка визначається відповідно до Положення;
- (35) МТСБУ за Угодою є оператором взаєморозрахунків між страховиками та гарантує виконання зобов'язань страховиками у порядку, наведеному в Положенні;
- (36) відповідно до вказаного Положення, яке встановлює порядок взаємодії страховиків – членів МТСБУ для забезпечення впровадження процесу прямого врегулювання збитків в Україні, для гарантування виконання зобов'язань страховика в процесі прямого врегулювання збитків впроваджується цільовий додатковий гарантійний внесок до централізованого страхового резервного фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах, що забезпечує участь цього страховика у системі прямого врегулювання та використовується виключно для здійснення страхових виплат з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі – ОСЦПВВНТЗ) за зобов'язанням такого страховика;
- (37) фінансові розрахунки в процесі прямого врегулювання збитків будуть здійснюватися через розрахунковий банк, тобто банківську установу, яка буде погоджена Президією, за поданням Інвестиційного комітету МТСБУ, після проведення конкурсного відбору серед банківських установ, які входять до

затвердженого Президією Переліку рекомендованих банків відповідно до Положення про інвестиційну діяльність МТСБУ.

6. ОЗНАКИ АНТИКОНКУРЕНТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

6.1. Угодою передбачається пряме врегулювання не всіх збитків, а лише тих, які відповідають визначеним у Положенні критеріям:

- (38) ДТП сталося за участю виключно двох керованих наземних ТЗ, та є контактними (наявне зіткнення), незалежно від наявності або відсутності потерпілих, яким нанесено шкоду життю та здоров'ю. Транспортний засіб з причепом, а так само транспортні засоби під час буксирування, в рамках цього Положення вважаються одним керованим транспортним засобом;
- (39) обидва ТЗ є забезпеченими на момент ДТП (включаючи ТЗ, для яких не встановлено коригуючий коефіцієнт залежно від типу транспортного засобу (електротранспорт, спецтехніка та ін.), але щодо яких укладено договір страхування ОСЦПВВНТЗ);
- (40) на момент отримання страховиком потерпілого вимог (заяви) про пряме врегулювання збитку із застосуванням ПВЗ страховики обох сторін є дійсними учасниками Угоди про пряме врегулювання збитків;
- (41) поліси учасників ДТП не містять виправлень у даних, на підставі яких визначається строк дії договору страхування, ідентифікується забезпечений транспортний засіб, визначається розмір франшизи та страхових сум;
- (42) водій одного з ТЗ - учасників пригоди є повністю відповідальним за ДТП (немає часткової відповідальності);
- (43) у разі наявності ознак регресу відповідно до Закону України «Про ОСЦПВВНТЗ» страховик потерпілого повинен інформувати страховика відповідального та на його вимогу надати всі необхідні документи для подання регресного позову;
- (44) у цілому Положення про пряме врегулювання збитків, яке є невід'ємною частиною Угоди про пряме врегулювання збитків, може мати ознаки антиконкурентних узгоджених дій, оскільки підписання Угоди про пряме врегулювання збитків може створити ряд конкурентних переваг страховикам - учасникам зазначеної Угоди (детально описано в главі 9 висновків щодо кваліфікації дій зазначеного рішення).

7. ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ ЩОДО УКЛАДАННЯ МТСБУ УГОДИ

7.1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) повідомила, що:

- (45) розпорядженням Нацкомфінпослуг погоджено «Положення про порядок та умови формування страхового резервного Фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах за рахунок додаткових гарантійних внесків, які забезпечують компенсаційні гарантії в системі прямого врегулювання збитків за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»;
- (46) система прямого врегулювання збитків спрямована на створення можливостей виконання страховиком, який застрахував цивільно-правову відповідальність потерпілого у дорожньо-транспортній пригоді, обов'язків страховика, який застрахував відповідальність особи, винної у скоєнні такої дорожньо-транспортної пригоди і забезпечує якісне та швидке врегулювання страхових випадків за договорами ОСЦПВВНТЗ, що значно покращить захист прав споживачів страхових послуг;

- (47) Нацкомфінпослуг також бере активну участь у супроводженні у Верховній Раді України проекту Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», яким передбачається впровадження системи прямого врегулювання збитків. Також у зазначеному законопроекті запропоновано подальші взаємовідносини між страховиком потерпілого та страховиком винного врегульовувати відповідним положенням, прийнятим загальними зборами МТСБУ, і повне запровадження системи прямого врегулювання, як обов'язкового для всіх страховиків, відбудеться після прийняття відповідного рішення загальними зборами МТСБУ.

7.2. «Українська федерація убезпечення» повідомила:

- (48) впровадження системи прямого врегулювання збитків в Україні є доцільним та позитивним кроком на ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
- (49) Система прямого врегулювання збитків успішно працює в багатьох європейських країнах, зокрема Бельгії, Франції, Іспанії, Польщі.
- (50) Вказана система покращить рівень та якість послуг, що надаються споживачам. Страхові компанії будуть зацікавлені інвестувати в сервіс та покращувати якість надання послуг, що призведе до підвищення загального рівня обслуговування споживачів та зміцнить взаємодовіру між страховиками в умовах солідарної відповідальності, посилить добросовісну конкуренцію.

7.3. «Ліга страхових організацій України» повідомила:

- (51) система прямого врегулювання збитків буде стимулювати страхові компанії до підвищення рівня сервісу, прискорення виплати та зміни свого ставлення до клієнта, оскільки зазначена система передбачає, що відшкодування потерпілому виплачуватиме саме та страхова компанія, в якій потерпілий придбав страховий поліс, а не страхова компанія винуватця.
- (52) Такий підхід значно покращує позицію споживача у відносинах страховик-страхувальник, оскільки споживач має можливість обирати та контролювати рівень надання послуг від моменту придбання полісу до моменту відшкодування збитків;
- (53) завдяки системі прямого врегулювання збитків споживач має можливість завчасно оцінити якість надання послуг конкретної страхової компанії, порівняти рівень послуг з іншими страховими компаніями і зробити свій усвідомлений вибір, враховуючи, що саме ця страхова компанія буде здійснювати відшкодування збитку;
- (54) впровадження системи прямого врегулювання збитків не призведе до обмеження конкуренції на ринку послуг страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

7.4. Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Оранта-Січ» (м. Запоріжжя) повідомило, що:

- (55) товариство в цілому позитивно ставиться до введення прямого врегулювання ОСЦПВВНТЗ, але має ряд технічних зауважень, які необхідно вирішити до впровадження Угоди:
- (56) на законодавчому рівні не вирішено питання оподаткування операцій з прямого врегулювання;
- (57) взаєморозрахунки між страховиками-учасниками системи прямого врегулювання збитків повинні проводитися щодо фактичних сум виплат, а не середньої величини;

- (58) для взаєморозрахунків між страховиками-учасниками системи прямого врегулювання збитків повинен бути створений фонд, через який вони будуть проводитися;
- (59) механізм взаєморозрахунків, який затверджено в Положенні, дуже складний, його необхідно спростити.

8. НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ЩОДО УКЛАДАННЯ МТСБУ УГОДИ

8.1. Страхова компанія «Здорово» (м. Київ) повідомила, що:

- (60) умови страхування/здійснення виплат страхових відшкодувань за цим видом обов'язкового страхування повинні бути однаковими для всіх учасників ринку - страхових компаній – членів МТСБУ, тобто або всі страхові компанії керуються у своїй діяльності нормами такого положення, або ніхто.

8.2. Товариство з додатковою відповідальністю «ЕКСПРЕС-СТРАХУВАННЯ» (м. Київ) повідомило, що:

- (61) деякі вимоги положення про пряме врегулювання збитків не відповідають Закону України «Про ОСЦПВВНТЗ», а саме: спосіб розрахунку розміру збитку згідно з калькуляцією страховика, рахунку СТО (п. 3.1 Положення про пряме врегулювання збитків), середнє арифметичне сум розміру збитку, зазначених у двох експертів (п. 3.3.4 Положення про пряме врегулювання збитків), визначення розміру збитку при «фізичному знищенні ТЗ» тощо;
- (62) існує небезпека отримання потерпілим подвійних виплат та/або доплат, зокрема через суд, а саме: Законом України «Про ОСЦПВВНТЗ» не передбачено таку підставу для відмови у виплаті, як отримання потерпілим відшкодування від іншої особи (у тому числі – страховика). Угода та Положення про пряме врегулювання збитків є по суті угодою між страховиками та не накладає будь-яких зобов'язань на страхувальників. Це також стосується і розміру збитку, з яким потерпілий може бути не згоден;
- (63) при здійсненні виплати за принципом прямого врегулювання збитків, у страховика-винного виникатимуть складнощі щодо пред'явлення регресного позову до винного та інших осіб (у випадках, передбачених ст. 38 Закону України «Про ОСЦПВВНТЗ»), тобто доведення того, що саме страховик винного зрештою здійснив виплату. Ця обставина може призвести до того, що споживачі обиратимуть саме тих страховиків, які уклали Угоду, усвідомлюючи, що їх (споживачів) протиправна поведінка (втеча з місця пригоди, керування у стані сп'яніння, використання ТЗ у несправному стані тощо) не призведе до пред'явлення до них регресних вимог;
- (64) при здійсненні виплат, згідно з Положенням, можливі виплати особі, яка не має права на таку виплату, при цьому страховик, що здійснив помилкову виплату, отримує свою компенсацію, а страховик, за рахунок якого виплата була здійснена, вирішує питання про стягнення своїх коштів самостійно. Відповідно до пункту 2.11.2 Положення страховик може здійснювати виплати, не очікуючи рішення суду, однак такий порядок суперечить статті 221 Кодексу України про адміністративні правопорушення (винна особа у вчиненні адміністративного правопорушення визначається судом). Якщо виявиться, що виплата була здійснена без відповідних правових підстав, страховик винного стикається з проблемою доведення, що виплата була здійснена саме за його рахунок, та отримання такої виплати в судовому порядку;
- (65) можливість завищення розміру виплат, інших маніпуляцій з боку Страховика потерпілого та потерпілого, а саме: у пункті 2.6 Положення, передбачено можливість потерпілого звернутися спочатку до страховика потерпілого, а потім

змінити рішення та звернутися до страховика відповідального, що створює умови для завищення вартості пошкоджень). Положенням не передбачено можливість оскарження страховиком винуватця розрахунків збитку за класом 1. Потерпілий та страховик потерпілого можуть домовитися про завищення виплати та розділити надлишок компенсації. Врегулювання відповідно до середніх значень збитків не вирішує цієї проблеми остаточно, оскільки більша сума виплати може перемістити збиток в інший діапазон значень відповідно до пункту 4.5 Положення, а отже, компенсація буде отримана в завищеному розмірі.

8.3. Асоціація «Страховий бізнес» повідомила, що:

- (66) страхові компанії, які підтримують ідею встановлення на законодавчому рівні єдиної та обов'язкової для всіх учасників ОСЦПВВНТЗ системи прямого врегулювання збитків висловлюють занепокоєння, що без закріплення таких умов у законодавстві виникає певний ряд невирішених питань та ризиків, які не будуть сприяти розвитку конкуренції, можуть бути причиною спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів, суттєвого обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин;
- (67) на законодавчому рівні не вирішено питання оподаткування операцій з прямого врегулювання;
- (68) взаєморозрахунки між страховиками – учасниками системи прямого врегулювання збитків повинні проводитися за фактичними сумами виплат та витрат на них, а не за середньою величиною;
- (69) для взаєморозрахунків між страховиками – учасниками системи прямого врегулювання збитків повинен бути створений фонд, через який вони будуть проводитись;
- (70) механізм взаєморозрахунків, який затверджено в Положенні про пряме врегулювання збитків, дуже складний і може призвести до зловживань та отримання одними страховиками незаконних переваг над іншими;
- (71) на етапі укладання договорів страхування ОСЦПВВНТЗ наявність інформації, що одні страхові компанії будуть проводити виплати, зокрема страхувальнику, за пошкодження у ДТП його транспортного засобу, якщо він буде потерпілою особою, а інші страхові компанії не будуть цього робити, хоча вони будуть суворо дотримуватися процедури, передбаченої виключно нормами Закону України «Про ОСЦПВВНТЗ», призведе до отримання незаконних переваг у конкуренції, незаконної порівняльної реклами (фінансова послуга, яка передбачена Законом України «Про ОСЦПВВНТЗ», є стандартною та однаковою за всіма своїми характеристиками та ознаками для всіх страховиків України, які мають ліцензію на відповідний вид страхування), прямої або опосередкованої дискредитації суб'єктів господарювання, які не підписали Угоду про пряме врегулювання збитків, виникненню недобросовісної конкуренції, що призведе до порушення законних прав як страховиків, що не підписали Угоду, так і страхувальників, буде сприяти усуненню з ринку або обмеженню доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, незаконному переділу страхового ринку та його монополізації певним колом учасників-підписантів Угоди;
- (72) враховуючи зазначене, Асоціація «Страховий бізнес» вважає, що погодження Угоди про пряме врегулювання збитків є передчасним, недоречним, недосконалим, недостатньо обґрунтованим і таким, що зашкодить ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, оскільки:
- (73) постраждають страхувальники як споживачі;
- (74) призведе до недобросовісної конкуренції, суттєвого обмеження конкурентоспроможності інших страхових компаній, без об'єктивно виправданих

на те причин, які працюють на ринку виключно на засадах відповідно до Закону України «Про ОСЦПВВНТЗ» та не підписали зазначену Угоду.

8.4. Вінницьке обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України повідомило, що укладання зазначеної Угоди може вплинути на ринок послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів таким чином:

- (75) виникне ризик упередженості врегулювальників у «своїй» компанії;
- (76) у страхової компанії, яка здійснила пряме відшкодування збитків, виникне ризик неповернення повної суми виплати страховиком, який уклав договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- (77) сам факт існування Угоди і «розкручування» цього як чогось надзвичайного підтверджує, що є страховики, які недобросовісно виконують свої зобов'язання, як наслідок, Угода виводить інших страховиків у другорядні;
- (78) учасник Угоди повинен мати значні кошти, автоматично його резерви повинні бути вдвічі більшими. Зможуть працювати тільки ті страхові компанії, які мають значні страхові резерви, що дозволить відшкодовувати збитки як щодо винної особи, так і щодо постраждалої;
- (79) учасники ринку, зокрема застраховані особи, будуть зацікавлені страхуватись у тих страхових компаній, які є Учасниками Угоди, що надасть їм можливість скоротити строк отримання коштів за відшкодування збитків. У кінцевому результаті може відбутися серйозний перерозподіл клієнтів між страховими компаніями і основну нішу займуть страхові компанії, що є учасниками Угоди, що автоматично виводить з ринку страхових послуг «слабші» страхові компанії, які входять на ринок страхових послуг та спрямовані на добросовісне виконання своїх зобов'язань. Як наслідок, «слабші» страхові компанії не витримають конкуренції, що може призвести до зменшення кількості страхових компаній. Натомість «сильніші» страхові компанії – Учасники Угоди, які залишаться на ринку, зможуть зловживати своїм становищем, недобросовісно виконуючи взяті на себе зобов'язання.

9. ВИСНОВКИ ЩОДО КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЙ

- (80) Відповідно до статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання. Отже, заявлені дії, відповідно до вказаної статті, є узгодженими діями.
- (81) Частина перша статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.
- (82) Згідно з пунктом 5 частини другої статті 6 Закону антиконкурентними узгодженими діями, зокрема, є узгоджені дії, які призводять до усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців.
- (83) Отже, Положення про пряме врегулювання збитків, яке є невід'ємною частиною Угоди про пряме врегулювання збитків, містить положення, які можуть обмежити конкуренцію на ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ, оскільки підписання Угоди про пряме врегулювання збитків створить ряд конкурентних переваг страховикам – учасникам зазначеної Угоди, що в подальшому може призвести до:

- (84) вимушеного підписання Угоди про пряме врегулювання збитків страховими компаніями, які не підписали вказану угоду, оскільки буде обмежуватися їх конкурентоспроможність, або
- (85) усунення з ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів страхових компаній, які не підписали вказану Угоду, що буде зумовлено відтоком споживачів до інших страхових компаній, які підписали зазначену Угоду.

10. СПРОСТУВАННЯ НАДАНІ ЗАЯВНИКОМ СТОСОВНО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ УГОДИ ПРО ПРЯМЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗБИТКУ на ринок послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів:

10.1. Стосовно відповідності впровадження системи прямого врегулювання збитків законодавству України:

- (86) з правової точки зору, правовідносини, що виникають у зв'язку з приєднанням до Угоди, – це представництво, що ґрунтується на договорі. Угода відповідає вимогам договору доручення (глава 68 Цивільного кодексу України). Згідно з Угодою Довіритель – страховик, який застрахував цивільно-правову відповідальність особи, відповідальної за спричинення шкоди внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, надає Повіреному – страховику, який застрахував цивільно-правову відповідальність потерпілого, повноваження виконати зобов'язання Довірителя за договором страхування, а саме: прийняти рішення щодо здійснення страхового відшкодування та за наявності правових підстав провести відповідну виплату. Керуючись Угодою, Повірений зобов'язується вчинити від імені Довірителя зазначені юридичні дії. Законодавство про страхування не містить обмежень щодо призначення страховиком представника, який виконує юридичні дії від імені такого страховика. При цьому за дії свого представника відповідає сам страховик. Керуючись статтею 15 Закону України «Про страхування» частину страхової діяльності, у тому числі роботи, пов'язані із здійсненням страхових виплат та страхових відшкодувань, може виконувати навіть страховий посередник. На цей час ряд страховиків уповноважують третіх осіб приймати рішення щодо здійснення страхових виплат та безпосередньо їх проводити. Угода ж передбачає уповноважувати страховиком на такі юридичні дії не будь-яку третю особу, а іншого страховика, який також має право на здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

10.2. Стосовно ефективності системи прямого врегулювання збитків (далі – Система), коли не всі страхові компанії є учасниками Угоди:

- (87) усі страховики-члени МТСБУ, які не беруть участі в Угоді про пряме врегулювання збитків на момент її підписання, жодним чином не позбавлені можливості приєднатися до цієї Угоди в будь-який момент. Текст Угоди є відкритим та доступним для всіх учасників ринку. Система не має жодного бар'єру для вступу. Порядок вступу в Систему є відкритим та визначений в Положенні. Відмова страховика від приєднання до Системи не позбавляє його доступу до всього ринку вказаного виду страхування та надання відповідних послуг споживачам ринку ОСЦПВВНТЗ. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у чинній редакції не надав МТСБУ повноважень вимагати від усіх страховиків вступу до системи прямого врегулювання збитків. Деякі страховики зараз мають сумніви щодо доцільності вступу до цієї системи. Але є компанії, які

готові розпочати впровадження системи прямого врегулювання збитків і, якщо вона доведе свою ефективність, більшість членів МТСБУ приєднаються до цієї Системи;

- (88) у більшості країн світу, де діє система прямого врегулювання збитків, така система діє на підставі добровільної угоди між страховиками та не передбачена в національному законодавстві. Винятком є лише Італія.

10.3. Стосовно питання оподаткування операцій з прямого врегулювання на законодавчому рівні:

- (89) усі питання оподаткування операцій з прямого врегулювання збитків вирішені в рамках чинного законодавства. Зазначені питання опрацьовані фінансовими спеціалістами - членами експертної групи МТСБУ, яка була організована учасниками системи прямого врегулювання збитків. На основні питання отримані роз'яснення Державної фіскальної служби України.

10.4. Стосовно взаєморозрахунків між страховиками – учасниками системи прямого врегулювання, які повинні проводитись за фактичними сумами виплат та витрат на них, а не за середнім розміром:

- (90) система розрахунків за фактичними сумами не відповідає найкращим прикладам в міжнародній практиці функціонування системи прямого врегулювання збитків. Більшість європейських країн передбачають розрахунки із застосуванням одного або кількох середніх значень страхових виплат. Система розрахунків за фактичними сумами зараз функціонує виключно в Республіці Білорусь. Тому, зважаючи на міжнародний досвід, в Україні буде впроваджуватися одна з найбільш ефективних моделей взаєморозрахунків, яка протягом довгого часу використовувалася в Бельгії. Така модель взаєморозрахунків робить недоцільними для страховика – врегульовальника здійснення штучної селекції випадків, які приймаються до прямого врегулювання збитків, або маніпулювання розміром страхової виплати з метою отримання додаткового прибутку за рахунок інших страховиків - учасників системи прямого врегулювання.

10.5. Стосовно створення фонду, через який будуть проводитись взаєморозрахунки між страховиками - учасниками системи прямого врегулювання:

- (91) система прямого врегулювання збитків передбачає централізоване здійснення взаєморозрахунків, за посередництвом МТСБУ. Зазначений порядок взаєморозрахунків описаний в Положенні. Передбачене також створення додаткового гарантійного фонду, який гарантуватиме виконання страховиками своїх зобов'язань перед іншими страховиками – учасниками Системи. Положення про порядок та умови формування страхового резервного Фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах за рахунок додаткових гарантійних внесків, які забезпечують компенсаційні гарантії в системі прямого врегулювання збитків за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, затверджено Президією МТСБУ та погоджено розпорядженням Нацкомфінпослуг.

10.6. Механізм взаєморозрахунків, який затверджено в Положенні, дуже складний, може привести до зловживань та отримання одними страховиками незаконних переваг над іншими:

- (92) механізм взаєморозрахунків у системі прямого врегулювання є повністю автоматизованим, а результати розрахунків – повністю прозорими та доступними для контролю кожним із страховиків - учасників Системи. Отже, впровадження

зазначеного механізму не передбачає додаткових витрат учасників системи прямого врегулювання збитків та не може призвести до будь-яких зловживань жодним з учасників Системи.

10.7. Введення системи прямого врегулювання збитків не призведе до:

10.7.1. Отримання незаконних переваг у конкуренції, незаконної порівняльної реклами:

- (93) система не надає її учасникам жодних неправомірних переваг у конкуренції. Хоча приєднання до Системи є в певному сенсі перевагою для страхової компанії та її споживачів, проте така перевага є наслідком покращення послуг та чесного змагання на ринку, а не порушення законодавства. Введення Системи повністю відповідає чинному законодавству України та не існує жодного рішення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, наділеного відповідною компетенцією, яке б забороняло такі дії страховиків або свідчило про порушення відповідними діями чинного законодавства. Тому Система не призведе до досягнення неправомірних переваг у конкуренції;
- (94) Система також не призведе до незаконної порівняльної реклами, оскільки інформація про Систему, її учасників та умови, за яких споживач може скористатися перевагами Системи, є прозорою та буде надана кожному споживачеві, що укладатиме договір зі страховиком – учасником Угоди. Будь-яке можливе неточне чи неправдиве висвітлення переваг чи недоліків Системи, що походить від будь-якого суб'єкта господарювання, повинно розглядатися щодо такого суб'єкта господарювання, а не щодо Системи загалом.

10.7.2. Прямої або опосередкованої дискредитації суб'єктів господарювання, які не підписали Угоду:

- (95) введення Системи не призводить до поширення у будь-якій формі неправдивих, неточних або неповних відомостей, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання, які не підписали Угоду, у тому числі таких, які могли б завдати шкоди діловій репутації суб'єкта господарювання. Як зазначалося вище, інформація про Систему буде доступною і прозорою, та будь-який учасник ринку зможе вільно ознайомитися з нею. Крім того, будь-які дії, що містять ознаки дискредитації, повинні розглядатися в конкретному випадку щодо суб'єкта, який їх здійснює, а не щодо Системи і ринку страхування загалом.

10.7.3. Виникнення недобросовісної конкуренції:

- (96) ні введення Системи, ні приєднання до Угоди будь-якої страхової компанії чи виходу з неї, не є діями, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Навпаки, як зазначалося вище, намагання покращити якість послуг страхування та змагання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання є ознакою чесної конкуренції на ринку.
- (97) Крім того, жодна з вищезазначених дій не підпадає під ознаки, визначені у главах 2 – 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», а будь-які можливі прояви таких дій на ринку загалом повинні розглядатися в кожному конкретному випадку окремо та не пов'язані з уведенням Системи;

10.7.4. Усунення з ринку або обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання:

- (98) існування Системи не призведе ні до усунення з ринку інших суб'єктів господарювання, ні до обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, оскільки вони зможуть продовжувати здійснювати свою

діяльність як раніше. Участь у Системі є добровільною, відтак існуючі страхові компанії, що діють на ринку ОСЦПВВНТЗ, або потенційні учасники ринку зможуть обрати чи приєднуватися до Системи, чи ні;

- (99) система не створює жодних бар'єрів для потенційних страхувальників (страхувальник має право вибрати будь-якого страховика, і ні страховик відповідального, ні МТСБУ не відмовлять йому у врегулюванні), також не створює бар'єрів для доступу на ринок інших страховиків. Відмова страховика від приєднання до системи не позбавляє його доступу до всього ринку вказаного виду страхування та надання відповідних послуг споживачам ринку ОСЦПВВНТЗ;
- (100) страховики-члени МТСБУ, які не беруть участі в Угоді про пряме врегулювання збитків, жодним чином не позбавлені можливості приєднатися до цієї Угоди. Текст Угоди є відкритим та доступним для всіх страховиків – членів МТСБУ.

10.7.5. Незаконного переділу страхового ринку та його монополізації певним колом учасників – підписантів Угоди:

- (101) запровадження Системи не призведе до монополізації ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ, оскільки на вказаному ринку присутня велика кількість страховиків, стан конкуренції є значним, крім того, в будь-який час на ринок можуть вийти інші страхові компанії, які матимуть плани надавати цей вид послуг. Частки кожного з учасників ринку послуг ОСЦПВВНТЗ, у тому числі тих, що приєдналися до Угоди, не є значними, тому на цей момент немає підстав говорити про монополізацію ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ;
- (102) саме по собі введення Системи не змінить кількості учасників ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ та їх ринкові частки. Відтак, не можна говорити про монополізацію ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ у зв'язку з уведенням Системи.

11. ПОЗИТИВНИЙ ЕФЕКТ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

- (103) Відповідно до інформації, наданої заявником:
- (104) метою узгоджених дій є створення системи прямого врегулювання збитків, яка полягає у виконанні страховиком, який застрахував цивільно-правову відповідальність потерпілого, обов'язків страховика, який застрахував цивільно-правову відповідальність особи, відповідальної за скоєння дорожньо-транспортної пригоди;
- (105) запровадження системи прямого врегулювання збитків буде сприяти вдосконаленню надання страхових послуг у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за рахунок посилення боротьби за споживача між страховими компаніями, що увійдуть чи не увійдуть в систему, спонукаючи страхові компанії підвищувати якість страхових послуг та, можливо, навіть знижувати ціни на свої послуги. Від такої боротьби безумовно виграють споживачі, а ринок послуг з ОСЦПВВНТЗ отримає новий виток розвитку шляхом надання більш якісних послуг;
- (106) основним покращенням послуг на ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ з уведенням системи прямого врегулювання збитків стане можливість споживачів обирати страхову компанію, яка виплачуватиме збиток у випадку ДТП. Система прямого врегулювання збитків передбачає, що відшкодування потерпілому виплачуватиме саме та страхова компанія, в якій потерпілий придбав страховий поліс, а не страхова компанія відповідального, як це відбувається за нинішньої системи. Такий підхід покращить позицію споживача у відносинах страховик – страхувальник, оскільки споживач має можливість обирати та контролювати рівень надання послуг від моменту придбання полісу до моменту відшкодування збитків;

- (107) споживач матиме можливість завчасно вивчити якість надання послуг конкретної страхової компанії, порівняти рівень послуг з іншими страховими компаніями і зробити вибір, враховуючи, що саме ця страхова компанія буде здійснювати відшкодування збитків. Тобто, з точки зору споживача страхових послуг (страхувальника, потерпілого), система прямого врегулювання збитків надає додаткові можливості звернутися із заявою про врегулювання збитку не лише до страховика відповідального, а й до страховика, з яким потерпілий укладав договір ОСЦПВВНТЗ, надаючи більший вибір. При цьому в потерпілого є право в будь-який час до проведення виплати відмовитися від надання послуг страховиком, з яким він уклав договір страхування, та звернутися до страховика відповідального;
- (108) страховик у свою чергу так само матиме стимул надавати якісні послуги, оскільки виплачуватиме збитки своєму клієнту, з яким він пов'язаний договірними відносинами. Саме бажання зберегти та привабити нових клієнтів є стимулом для страховиків постійно покращувати послуги;
- (109) споживач буде більш відповідально ставитися до вибору страховика, оскільки від якості послуг останнього залежатиме добробут страхувальника (не тільки у формі відшкодування нанесених збитків третій стороні, але й швидкого отримання справедливої розрахункової суми страхового відшкодування при настанні страхової події, в якій страхувальник є постраждалим). За теперішньої системи врегулювання збитків при настанні страхового випадку, страхувальник обирає страхову компанію за критерієм ціни страхового полісу, а не за надійністю страховика, оскільки споживач завчасно знає, що в будь-якому разі страховик виплачуватиме збиток третій особі. При запровадженні системи прямого врегулювання збитків споживач, при виборі страхової компанії, керуватиметься критерієм якості та надійності страховика, оскільки послуга буде надаватися саме тому споживачу, який її обрав;
- (110) для страховика система прямого врегулювання збитків буде стимулом учасникам ринку, які прийняли рішення не приєднуватися до Угоди, для підвищення якості обслуговування своїх клієнтів та сприятиме зниженню ціни на послуги ОСЦПВВНТЗ, зокрема:
- (111) запровадження системи прямого врегулювання збитків спростить та скоротить процедуру врегулювання збитків, оскільки на теперішній час дуже довго доводиться чекати на відповідь страхової компанії відповідального;
- (112) страхові компанії прагнутимуть якнайшвидше виплатити відшкодування своїм клієнтам аби отримати автоматичне відшкодування понесених витрат від страховика відповідального за допомогою нетінгової схеми, оскільки затягування виплат втратить будь-яку фінансову доцільність;
- (113) відбудеться скорочення строків і за рахунок того, що страховики – учасники системи прямого врегулювання збитків домовилися, що документами достатніми для здійснення виплати без застосування Європротоколу, є не виключно рішення суду про визнання притягнення винної особи у ДТП до адміністративної відповідальності, а й документи, що складені при оформленні ДТП органами Національної поліції України;
- (114) необхідність оперативного і своєчасного поповнення страховою компанією спеціального рахунку стане «лакмусовим папером» для завчасного виявлення погіршення платоспроможності компаній. Недобросовісні страхові компанії більше не зможуть маскувати свої фінансові проблеми за допомогою затягування виплат або відмов з формальних підстав. Отже, виявлення недобросовісних страхових компаній, які дискредитують страховий ринок, сприятиме підвищенню рівня довіри споживачів до страхових компаній;

- (115) запровадження системи прямого врегулювання збитків допоможе подолати проблеми демпінгу, оскільки ціна на страхові послуги не буде основним критерієм при прийнятті споживачем рішення щодо придбання страхового поліса.

12. ВИСНОВКИ

- (116) У зв'язку з необхідністю отримання інформації щодо наслідків узгоджених дій та аналізу їх впливу на товарні ринки України 26 липня 2016 року на офіційному сайті Антимонопольного комітету України, на офіційній сторінці у Facebook та у дайджесті було розміщено інформацію щодо змісту узгоджених дій з метою отримання заперечень і міркування щодо зазначених узгоджених дій та оцінку їх впливу на ринок послуг з ОСЦПВВНТЗ.
- (117) Зауваження та застереження щодо заявлених узгоджених дій надійшло на електронну адресу: concentrations@amcu.gov.ua лише від Вінницького обласного територіального відділення Комітету.
- (118) 40 страхових компаній, які на момент подання заяви не приєдналися до Угоди, було надіслано лист з проханням висловити свою позицію щодо заявлених узгоджених дій.
- (119) На сьогодні до Комітету звернулося лише 2 страхові компанії та 1 асоціація, які висловили власні зауваження стосовно укладання зазначеної Угоди, які наведені вище.
- (120) Сукупна частка страхових компаній, які висловили негативне ставлення до укладання зазначеної Угоди на ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, є незначною.
- (121) Сукупна частка страхових компаній, які на 19 липня 2016 року приєдналися до Угоди, на ринку послуг з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів перевищує 35 відсотків.
- (122) Положення про пряме врегулювання збитків, яке є невід'ємною частиною Угоди про пряме врегулювання збитків, створюватиме ряд конкурентних переваг страховикам – учасникам зазначеної Угоди, що в подальшому може спричинити:
- (123) вимушене підписання Угоди про пряме врегулювання збитків страховими компаніями, які не підписали вказану Угоду, оскільки буде обмежуватися їх конкурентоспроможність або
- (124) усунення з ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ страхових компаній, які не підписали вказану Угоду, що буде зумовлено відтоком споживачів до інших страхових компаній, які підписали зазначену Угоду.
- (125) Запровадження системи прямого врегулювання збитків сприятиме вдосконаленню надання страхових послуг у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, і може бути дозволенним на підставі частини першої статті 10 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (126) Враховуючи інформацію про позитивний ефект від здійснення зазначених узгоджених дій, надану заявником, та відсутність занепокоєння з боку більшості страхових компаній, які на 27 вересня 2016 року не приєдналися до Угоди, регуляторного органу (Нацкомфінпослуг) та об'єднань страховиків, узгоджені дії у вигляді укладання Моторним (транспортним) страховим бюро України і страховиками – членами Моторного (транспортного) страхового бюро України Угоди про пряме врегулювання збитків дозволяються Антимонопольним комітетом України.
- (127) Однак, враховуючи створення нового механізму функціонування ринку послуг з ОСЦПВВНТЗ, наявність застережень стосовно антиконкурентного ефекту з боку

деяких учасників ринку та з метою оцінки впливу заявлених дій на ринок послуг з ОСЦПВВНТЗ, є необхідність обмеження надання дозволу на заявлені узгоджені дії терміном на два роки.

- (128) Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 31 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Положенням про порядок подання заяв до органів Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 лютого 2002 року № 26-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 7 березня 2002 року за № 238/6526 (із змінами), Антимонопольний комітет України

13. ПОСТАНОВИВ:

- (129) Надати дозвіл терміном на два роки на узгоджені дії у вигляді укладання Моторним (транспортним) страховим бюро України (м. Київ) і страховиками – членами Моторного (транспортного) страхового бюро України Угоди про пряме врегулювання збитків.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ